

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

Despre falsa și adevărata închinare

EDITORIAL

Omul a fost creat să privească spre înalt, să-și găsească o ancorare în realitățile transcendente prin care să se regăsească pe sine, să-și afle propria identitate. Așa s-a născut actul religios prin care conștiința umană se află într-un vis-à-vis cu divinitatea. „În actul religios – după cum afirma Nae Ionescu – avem de-a face cu un fel de punere în posesie a subiectului asupra obiectului... Realizarea unității acesteia a actului religios constă tocmai într-o întrepătrundere a celor doi poli ai actului”. Prin punerea în posesie nu înțelegem contopirea subiectului cunosător cu obiectul de cunoscut (acest lucru se întâmplă totuși în religiile panteiste), obiect care în creștinism e tot un subiect, mai precis o comuniune de subiecte, de persoane. Este vorba, însă de un fel de apropiere, de intimitate între cei doi poli ai actului de credință. Dacă unul din poli rămâne mereu același (conștiința umană), la polul opus pot apărea diverse obiecte de cunoscut. Ajungem astfel să facem distincție între adevărata închinare, care se temeliește pe un act de credință autentic, și falsa închinare care are drept unul din poli o fantasmă, un dumnezeu imaginar și nu unul real.

În cazul idolatriei, spunea N. Ionescu, „orientarea se face în chip greșit, nu către adevărul absolut, adică către Dumnezeu, ci către un fel de înlocuitor al absolutului acesta adevărat, adică o orientare greșită”. Idolatria este un act de credință deviat, deoarece Dumnezeu e deposedat de transcendența Sa și închis în imanență, într-o reprezentare materială. Idolul este un dumnezeu circumscris, imanent, întemnițat în materie, fiind lipsit de transcendență. De aceea reprezentarea lui se face în special prin statuie cu cele trei dimensiuni ale sale menite parcă să sugereze corporalitatea, rămânerea în planul creaturalului.

Din sumar

- ◆ La înălțimea unui înger

pagina 4, Prof. Amalia Stana

- ◆ Relația terapeutică în consilierea pastorală

pagina 8, Dr. Adina Todea

- ◆ Știri

pagina 6

În idolatrie întâlnim mai multe categorii de adorare: adorarea pietrelor genuine (litolatrie), a arborilor (dendrolatrie), a focului (pirolatrie), a animalelor (zoolatrie) etc. Față de toate aceste forme denaturate de cinstirea a divinității, Dumnezeu adevăratei închinări se descoperă în transcendența Sa, dar și în coborârea iubitoare spre făpturi. De prezența Sa e plin cerul și pământul, conform Isaia 6, 3, iar universul întreg îl vestește: „Cerul este scaunul meu, și pământul așternut picioarelor mele! Ce fel de casă, deci, îmi veți zidi voi și ce loc de odihnă pentru mine?” (Isaia 66, 1). Nu numai că Dumnezeu nu poate fi cuprins de spațiu, dar nici măcar conceptual nu poate fi exprimat, căci orice concept exprimă prea puțin față de măreția lui Dumnezeu.

În idolatrie, omul trăiește același dinamism al relației cu o realitate exterioară lui numai că la celălalt pol al relației se află idolul, surrogatul divinității, acest „lucru făcut de mâini omenești” (Psalmul 135, 15).

Prin substituirea care se produce și care înseamnă în același timp o deposedare a adevăratei divinități are loc trecerea de la adevărata închinare la idolatrie. „Voi vă închinați la ceea ce nu știți” (Ioan 4, 22), spune Mântuitorul femeii samarince, și în aceste cuvinte se cuprinde întreaga învățătură creștină despre religiile păgâne idolatre de până la Hristos.

Continuare în pagina 5

Pr. Caius CUȚARU

Grijile vieții

Duminica a III-a după Rusalii

credincioșilor? Deci, nu duceți grijă, spunând: Ce vom mânca, ori ce vom bea, ori cu ce ne vom îmbrăca? Că după toate acestea se străduiesc neamurile; știe doar Tatăl vostru Cel ceresc că aveți nevoie de ele. Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă.” (Matei 6, 22-33)

Nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona (Matei 6, 24)

Evangelhia acestei duminici face parte din Predica de pe munte. Omul creat după chipul lui Dumnezeu poate ajunge la asemănarea cu Dumnezeu, printr-o comuniune liberă, asemenea comuniunii pe care omul a avut-o cu Dumnezeu, înainte de căderea sa în păcat. Toate cele din grădina Raiului erau darul lui Dumnezeu și nimic nu era opera mâinilor omului. Toate i-au fost dăruite omului și a fost pus stăpân peste ele. Porunca de a nu mânca din fructele unui pom lasă omului libertatea de a alege între comuniunea cu Dumnezeu și creație. Adam alege a călca porunca și a se alipi astfel de lumea materială, prin neascultarea sa încetează comuniunea cu Dumnezeu. Această rupere a comuniunii cu Dumnezeu afectează și relația omului cu creația, omul nu se mai împărtășește de darurile lui Dumnezeu ci își va câștiga pâinea cu osteneală și durere. Astfel se schimbă și atitudinea omului față de bunurile dobândite și apare grija pentru păstrarea acestora. În Pateric se amintește de monahi care viețuind în comuniune cu Dumnezeu, îngerul Domnului le aducea în fiecare zi pâinea, dar depărtându-se de Dumnezeu prin grija de cele lumești acest dar s-a luat de la ei. Atitudinea pe care trebuie să o aibă omul în raport cu cele lumești este arătată de Mântuitorul Hristos în pustia Carantaniei. El nu s-a lăsat ispitit de bunurile acestei lumi nici de mărirea lumească. Postul, simplitatea și modestia materială sunt semnele libertății și comuniunea cu Dumnezeu. Viața omului este o luptă pentru a dobân-

„Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci, dacă lumina care e în tine este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult! Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî și pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipi și pe celălalt îi va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu și lui Mamona, De aceea zic vouă: Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca; au nu este sufletul mai mult decât hrana și trupul decât îmbrăcămintea! Priviți la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitnițe, și Tatăl vostru Cel ceresc le hrănește. Oare nu sunteți voi cu mult mai presus decât ele? Și cine dintre voi, îngrijindu-se, poate să adauge staturii sale un cot? Iar de îmbrăcăminte de ce vă îngrijiți? Luați seama la crinii câmpului cum cresc: nu se ostenesc, nici nu torc. Și vă spun vouă că nici Solomon, în toată mărirea lui, nu s-a îmbrăcat ca unul dintre aceștia. Iar dacă iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu astfel o îmbracă, oare nu cu mult mai mult pe voi, puțin

di iubirea și comuniunea cu Hristos. Despre aceasta Sfântul Apostol Pavel spunea: „Cine ne va despărți pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? Precum este scris: “Pentru Tine suntem omorâți toată ziua, socotiți am fost ca niște oi de junghiere”. Dar în toate acestea suntem mai mult decât biruitori, prin Acela Care ne-a iubit. Căci sunt încredințat că nici moartea, nici viața, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălțimea, nici adâncul și nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru” (Romani 8, 35-39). Sfântul Isaac Sirul zice: „De nu te-ai eliberat de griji, să nu cauți lumină în sufletul tău”.

Nu vă îngrijiți pentru sufletul vostru ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca (Matei 6, 25)

Grijile sunt semne ale necredinței, un om cu adevărat credincios, care își pune toată nădejdea în Dumnezeu, nu va fi tulburat de grijile lumești, știe că Dumnezeu, dacă îl slujești, va avea grijă să nu-ți lipsească nimic, toată grija omului este însă de a-I sluji lui Dumnezeu, ziua și noaptea. *Fără de grija* nu trebuie să fie confundată cu nepăsarea, ci această stare este un har dobândit din credința noastră deplină în purtarea de grijă a lui Dumnezeu față de noi. Psalmistul David spune: „De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzește, în zadar vă sculați dis-de-

dimineața, în zadar vă culcați târziu, voi care mâncați pâinea durerii, dacă nu v-ar da Domnul somn, iubiți ai Săi” (Psalmul 126, 1-2). Dumnezeu cere de la noi viață cumpătată, cere să ne împlinim datoria și față de suflet și față de trup, dar mai presus de toate trebuie să fim conștienți că toate le avem de la Dumnezeu, și fără ajutor de la Dumnezeu nu putem face nimic. Sfântul Apostol Pavel îi scria ucenicului său Timotei: „Pentru că noi n-am adus nimic în lume, tot așa cum nici nu putem să scoatem ceva din ea afară; Ci, având hrană și îmbrăcăminte cu acestea vom fi îndestulați. Cei ce vor să se îmbogățească, dimpotrivă, cad în ispită și în cursă și în multe poftes nebunești și vătămătoare, ca unele care cufundă pe oameni în ruină și în pierzare. Că iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor și cei ce au poftit-o cu înfocare au rătăcit de la credință, și s-au străpuns cu multe dureri.” (I Timotei 6, 7-10)

Inima stăpânită de iubirea de avere vede lucrurile în interesul său și mai degrabă sau mai târziu tot la mamona aleargă, atașându-ne de cele materiale, ne îndepărtăm de Dumnezeu. De Dumnezeu ne apropiem cu sufletul în pace, orice tulburare ne îndepărtează de El. Dacă nu ne facem datoria față de familie și de societate, nu vom avea pace, dacă alergăm după bogăție, tot nu vom găsi pacea. O pildă spune: Un țăran vindea zarzavaturi în piață, și avea canon să se roage în fiecare dimineață și seară și să citească trei catisme din Psaltire. Din ce câștiga o parte dădea săracilor. Și toate îi mergeau bine. Stând odată s-a gândit: dacă o să stau mai mult în piață o să câștig mai mult și o să ajut mai mulți săraci. Și așa a făcut, și a scurta timpul de rugăciune, a lăsat chiar și slujba de duminică, gândind că toate le va înlocui cu milostenia, dar îndată a văzut că se împuținează câștigul pe zi ce trece, lumea

a început să-l ocolească. A stat omul și s-a rugat și o voce i-a zis: când îți împlineai rugăciunea, trăiai sub ocrotirea lui Dumnezeu, când ți-ai pus nădejdea în propriile puteri, lăsând la o parte rugăciunea și Dumnezeu s-a îndepărtat de tine.

Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate acestea se vor adăuga vouă (Matei 6, 33)

La Sfânta Liturghie suntem îndemnați ca toată grija cea lumească de la noi să o lepădăm. Împărăția lui Dumnezeu a și venit prin Sfânta Liturghie. Dumnezeu este un Dumnezeu al păcii, al liniștii și fără aceste calități nu ne putem apropia de El. Liniștea este întâi de toate o stare interioară. Lumea de astăzi este o lume a zgomotului, a agitației. Pe măsură ce omul sporește duhovnicește simte nevoia de liniște, de tăcere. Liniștea interioară te ajută să înțelegi mai bine lumea în care trăiești, te împacă cu tine însuși, îți dă puterea de a privi lucrurile cu calm. Regăsirea liniștii interioare, presupune însă căutare, depărtare de tumultul lumii, adâncirea în starea de rugăciune. Atunci când un om are duh de rugăciune, are dorul după Împărăția Cerurilor, în interiorul său.

Evangelhia acestei duminici ne îndeamnă să nu ne lăsăm robiți de mâncare, băutură, îmbrăcăminte, de tot felul de griji, ci toată grija noastră să fie slujirea lui Dumnezeu. Să ne îngrijim, adică, în primul rând să viețuim într-un mod bineplăcut lui Dumnezeu și să ne punem nădejdea în purtarea lui de grijă, căci Dumnezeu este Creatorul și pe toate, ca un Atotputernic, le-a făcut pentru nevoile noastre să împlinim îndemnul Psalmistului David: *Aruncă spre Domnul grija ta și El te va hrăni; nu va da în veac clătinare dreptului!*

Pr. Ioan LAZĂR

Cârma minții

De la început e bine să plecăm cu câteva lucruri știute și anume: ca toți oamenii, fără deosebire, suntem în aceeași vreme și fiii oamenilor și fiii lui Dumnezeu (Ioan 1, 12-13). Adică, după trup suntem făpturi pământești, iar după duh făpturi cerești, care însă petrecem, vremelnic în corturi (2 Corinteni 5, 1) pământești. De la Dumnezeu ieșim (1 Ioan 5, 19), petrecem pe pământ o vreme și iarăși la Dumnezeu ne-ntoarcem. Fericit cine se-ntoarce și ajunge iar Acasă, rotunjind ocolul. Aceasta e cărarea.

Unii însă nu se mai întorc...

Sunt cei ce ascultă de o vrajă vrăjmașă, care îi scoate din cale și, cu poftes pieritoare, îi încâlcește în lume. Vraja aceea, a păcatului, cu vremea le slăbește mintea și în așa fel le-o întoarce, încât ajung să zică binelui rău (Isaia 5, 20) și răului bine și din fiii lui Dumnezeu se fac vrăjmașii lui Dumnezeu. Vremea

li se gată, lumina minții li se stinge... și așa îi prinde noaptea (Ioan 9, 4) - moartea - rămași rătăciți de Dumnezeu și neîntorși Acasă.

Aci e toată drama omului căzut între tâlhari pe când se pogora din Ierusalim la Ierihon (Luca 10, 30), adică a lui Adam cu toți urmașii, părăsind Raiul pentru lumea aceasta. Dar s-a pogorât din Ceruri Samaritanianul milostiv. El e Cel ce ne-a făcut datori să știm: ce suntem, cine ni-s Părinții, de unde venim, ce-i cu noi pe-aceia și, într-o lume cu viclene primejdii, cum să ne purtăm, cine ne cheamă Acasă și cine ne-ntinde momeli? ... Că, de la cărma minții atârână încotro pornim și unde să ajungem.

(Ieromonah Arsenie Boca, *Cărarea Împărăției*, Editura Sfintei Episcopii Ortodoxe Române a Aradului, 2003, p. 13)

La înălțimea unui înger

Monahii, spunea un Părinte athonit, sunt „duhuri liturghisitoare” ale lui Dumnezeu, inițiați ca niște îngeri să slujească celui Atotputernic. Extaziați de lumina divină, de fascicolul de raze dumnezeiești care pătrund în „vasul de lut” al călugărilor, în chiliile și mănăstirile lor, nu putem să spunem decât că în ei trăiește cu adevărat Hristos. (Galateni 2, 20). Câteva cuvinte de-ale lor și prezența acestora e suficient ca totul să se transfigureze de dragoste dumnezeiască. Lepădându-se de lume „au drept cetate cerul” și au ajuns la înălțimea unui înger, ei, care zi și noapte stau în preajma tainelor dumnezeiești și se Împărtășesc din Trupul și Sângele Domnului. Așadar și noi, mirenii să lepădăm cele păcătoase, și să intrăm pe poarta cea strâmtă care duce la cărarea Împărăției lui Dumnezeu.

Monahul poate sluji lumii doar atunci când s-a curățit de patimile sale, conform Sfinților Părinți: „Fiule, înainte curățire, slujirea stârnește patimile”, spunea Sfântul Isaac Sirul, iar Sfântul Ioan Sinaitul zicea: „Legea mozaică, ca una nedesăvârșită impunea: «Ia seama la tine însuși.» (Deut. 15, 9). Legea evanghelică, însă, poruncește: «Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuși.» (Matei 19, 19). Ia seama, însă, ca nu cumva în slujirea legii desăvârșite să nu te vatămi, întorcându-te la slujirea legii mozaice.”

Sfântul Vasile cel Mare a zis în acest sens: „Râvnește ce vrei: sau să fii slujitor săracilor sau iubitor pasionat al dogmelor lui Hristos.”

O latură socială a Monahismului se exprimă prin promovarea monahilor ca episcopi. Apoi Monahismul se luptă să readucă în om chipul lui Dumnezeu, să readucă sufletul la starea inițială, paradisiacă, să îl umple de bine, să îl readucă pe omul pierdut la Dumnezeu. Monahismul prin înțelepciunea Lui Hristos călăuzește lumea spre fericirea veșnică, căci „toate cele omenești câte nu există după moarte, sunt deșertăciuni.” (Eccleziastul 2, 11).

Monahismul prin rugăciunile lui, sprijină lumea întunecată de păcate, pentru că el cunoaște puterea rugăciunii. Sfințenia este imitarea lui Dumnezeu și monahismul a dat mulți sfinți, care se roagă pentru toți oamenii, căci și datornicul cu zece mii de talanți din Evanghelie a fost iertat, pentru un singur cuvânt. Pentru care? Îl spune Însuși Hristos: „Pentru că M-ai rugat” (Matei 18, 32).

Viața feciorenică este doar pentru acei care pot înțelege acest lucru, după cuvântul Mântuitorului: „Cel ce poate înțelege să înțeleagă.” (Matei 19,12) Rugăciunea și faptele bune împletesc calea care duce la Dumnezeu.

Monahul iubește sfințenia, iubește rugăciunea, dar monahismul are și o acțiune filantropică, de cercetare și ajutorare a celor săraci și a fraților neputincioși în Hristos și vrednic este lucrătorul de plata sa. (Luca 10, 7).

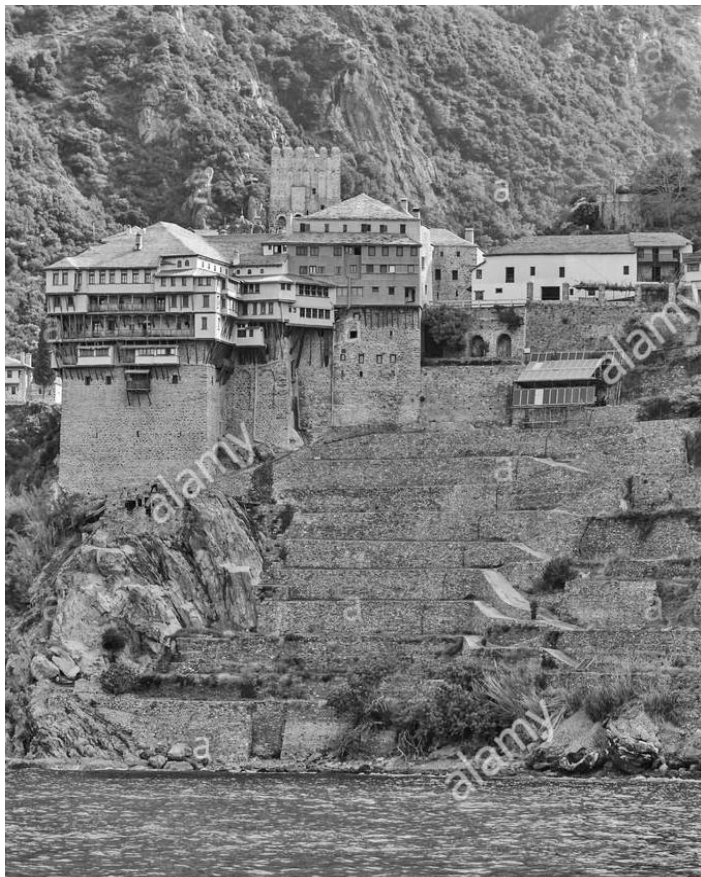
Ca să nu auzim de la Dumnezeu cuvintele: „Nu vă cunosc pe voi!” faptele bune trebuie făcute cu smerenie și viață curată. E nevoie deci de o luptă ascetică, iar monahii sunt pentru cei din lume lumină pe cărarea mântuirii, așa cum găsim și într-o apoftegmă a Sfântului Ioan Scărarul: „Lumină Monahilor sunt îngerii, lumină celor din lume sunt Monahii.” Așadar să nu ajungă nimeni să spună: „Doamne, oare nu în numele Tău am proorocit și am scos demoni și multe minuni am făcut?” (Matei 7, 22).

De aceea e bine ca mănăstirile să fie situate și lângă orașe, deoarece mănăstirea este un excelent loc de iradiere divină, de pocăință, de rugăciune, de sfințire, de laudă adusă lui Dumnezeu, un mijloc de mărturisire a credinței, de filantropie, de catehizare a oamenilor. Dar, principala activitate a monahismului rămâne rugăciunea, căci prin ea, sufletul se sfințește, iar sfințirea inimii aduce pace și bucurie, aduce unirea mistică a omului cu Dumnezeu.

Monahismul este orientat spre transcendență, spre asceză, spre iubirea dumnezeiască și spre iubirea de aproapele. Pentru că „Dumnezeu este dragoste” (I Ioan 4, 8, 16) și dragostea este de la Dumnezeu (I Ioan 4, 7). Fără iubire toate virtuțile (darul grăirii în limbi, darul proorociei, darul cunoașterii totale, darul credinței perfecte, darul milei absolute, darul ascezei) nu folosesc la nimic, spunea Sfântul Apostol Pavel. Căci, iubirea nu pizmuiește, nu se laudă, nu se trufește, nu se umple de mânie, nu se poartă necuviincios, nu caută ale sale, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate. Cel ce iubește are și celelalte virtuți: „este îndelung-răbdător, bun, se bucură de adevăr, acoperă totul, crede totul, nădăjduiește totul... suferă totul.” (I Corinteni 13, 4-7).

Și iubim, pentru că Dumnezeu ne-a iubit Cel dintâi: „Dragostea lui Dumnezeu față de noi. S-a arătat prin faptul că Dumnezeu a trimis în lume pe Fiul Său ca jertfă de ispășire pentru păcatele noastre.” (I Ioan 4, 9-10, Efeseni 2, 4-8). „Noi am cunoscut dragostea Lui, prin aceea că El și-a dat viața pentru noi...” (I Ioan 3, 16). Prin urmare, „El va păzi pașii prea iubiților Lui, dar cei răi vor fi nimiciviți în întuneric, Căci omul nu va birui prin putere.” (I Sam. 2, 9).

Mănăstirea Dionisiu de la Muntele Athos a fost construită prin revelație divină. Pe locul actualei mănăstiri a apărut o lumină din cer în multe nopți și stătea până

în zori. Dionisie, care sihăstrea într-o peșteră din apropiere, văzând această lumină a vestit fenomenul părinților din Sfântul Munte. Ei au dedus că acolo trebuiau să zidească o mănăstire.

Dionisie era un călugăr sfânt și foarte înțelept. La un moment dat, ajunge Mitropolit al Țării Românești, în anul 1500, fiind chemat de domnitorul muntean Radu cel Mare. După cinci ani de păstorire domnul a dat de

soție pe sora sa, unui boier, care avea în Moldova soție și copii. De aici s-a iscat o neînțelegere între domn și mitropolit. Mitropolitul l-a muștrat aspru pe domn, spunându-i că el, ca întâistător nu este bine să de-a pildă rea supușilor săi. Neînțelept domnitorul i-a zis: „Tu vezi-ți de ale tale și nu te băga în treburile mele!” Sfântul i-a zis: „Oare așa ne-a fost înțelegerea când m-ai rugat să vin și să pun rânduială în țara aceasta?” Atunci domnitorul l-a alungat fără cinste și mitropolitul s-a întors în Muntele Athos. Mitropolitul înainte i-a zis: „Rău faci, încălcându-ți făgăduința. Eu voi pleca, dar peste țara aceasta vor veni mari necazuri și mă veți căuta, dar eu nu voi fi în viață.” Și așa a fost, după plecarea Sfântului Nifon din Țara Românească au început mari tulburări și necazuri, după profeția sfântului. Domnitorul moare în chinuri, iar la trei zile după îngroparea sa, se face un mare cutremur de pământ. Poporul s-a umplut de frică și toți au cunoscut că acestea toate s-au întâmplat datorită izgonirii sfântului din țară.

După venirea unui alt domnitor, Neagoe Basarab, s-au adus în țară moaștele Sfântului Nifon din Sfântul Munte Athos și s-a făcut priveghere de toată noaptea, punându-le peste mormântul fostului domnitor. Printr-o vedenie a lui Neagoe Basarab s-a cunoscut că domnitorul Radu a fost iertat. În prezent părți din Moaștele Sfântului Nifon se află în Mitropolia Craiovei.

Și astfel Dumnezeu este slăvit prin sfinții Lui!
Amin.

Prof. Amalia STANA

Despre falsa și adevărata închinare

Urmare din pagina 1

În paralelă cu acestea, Mântuitorul se referă și la poporul evreu care a fost călăuzit într-un mod aparte de Dumnezeu: „Noi ne închinăm la ceea ce știm, pentru că de la iudei este mântuirea” (Ioan 4, 22). În opoziție cu prima închinare ne este înfățișată, în aceeași Evanghelie, adevărata închinare: „Dar vine ceasul și acum este, când adevărații închinători se vor închina Tatălui în duh și în adevăr; că astfel sunt închinătorii pe care Tatăl îi caută. Duh este Dumnezeu, și cei ce I se închină trebuie ca-n duh și-n adevăr să I se închine” (Ioan 4, 23-24). Versetele acestea cuprind în rezumat întreaga istorie religioasă a omenirii cu feluritele ei tipuri de închinare, iar ceea ce determină în timp această varietate este tocmai obiectul actului religios. Se poate observa în istorie un progres în trăirea actului religios care se

originează în idolatrie, ajungând „în zilele acestea de pe urmă” (Evrei 1, 2) să se încununeze prin adevărata închinare. Acest progres a fost posibil prin descoperirea treptată, progresivă a lui Dumnezeu, culminând în actul întrupării Fiului lui Dumnezeu în istorie.

Vorbirea despre idolatrie în actualitate nu este deloc desuetă, deși ea era specifică Sfinților Părinți ai Bisericii care se luptau cu acest fenomen în primele veacuri ale creștinismului. Însă, cum istoria se repetă ciclic, în prezent asistăm la o repăgânizare a lumii, la o revrăjire a ei, așa încât a început să se încetățenească, nu întâmplător, termenul de idol, în întrebări de genul: „Care este idolul tău?”, dar au început să-și facă apariția, timid deocamdată, și vechile forme de religiozitate idolatră pe care le credeam definitiv dispărute.

Hramul Catedralei Vechi din Cetatea Aradului

Cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, în zilele de 23 și 24 iunie 2020, clericii și credincioșii Parohiei Arad-Centru, Catedrala Veche a Aradului, au sărbătorit hramul bisericii, care este „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul”.

Cu acest prilej, în seara zilei de ajun a sărbătorii, s-a oficiat slujba Privegherii: Vecernia cu Litie și Utrenia, după care a avut loc o procesiune, în jurul catedralei, cu icoana hramului și o părticică din moaștele Sfântului Ioan Botezătorul, aflate în vistieria catedralei.

În dimineața zilei de sărbătoare, la ora 9, s-a oficiat Acatistul Sfântului Ioan Botezătorul și slujba Ceasurilor. În continuare, ierarhii arădeni, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei dimpreună cu Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, înconjurați de un numeros sobor de preoți și diaconi, au săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă, în prezența oficialităților locale și a unui mare număr de credincioși.

Cuvântul de învățătură rostit de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a fost pus sub titlul „Vrednicii grăitoare” (pe baza citirilor scripturistice: Luca 1, Romani 13) pentru istoria creștinătății și de însemnătate pentru cea a Bisericii Ortodoxe Române – viețile sfinților zilei: Ioan Botezătorul, Ioan cel Nou de la Suceava și Niceta de Remesiana, mănunchi de virtuți spre urmare de către credincioși. În Cetatea Aradului și noua Catedrală continuă tradiția de hram, care este Sfânta Treime. În acest cadru, Chiriarhul a amintit că este ilustrativ referirea la Taina Sfântului Botez, încă de la începutul săvârșirii în bisericile centrelor episcopale din Biserica primară, catehizarea celor chemați la încreștinare, cultivarea devotamentului față de credința mărturisită. Cronica bisericii cu hramul „Sfântul Ioan Botezătorul”, catedrală istorică arădeană, este o dovadă în această privință, ca atare și reprezentativă pentru credincioși, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

La finalul Sfinte Liturghii, s-au binecuvântat prinoasele aduse în cinstea Sfântului Ioan Botezătorul, apoi s-a săvârșit îndătinatul Parastas pentru ctitorii, slujitorii și binefăcătorii Catedralei Vechi.

După aceasta, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul a făcut un excurs în istoria Catedralei Vechi, amintind cele două date esențiale, și anume, faptul că anul acesta se împlinesc 155 de ani de la târnosirea catedralei (1865) și 150 de ani de la finalizarea tuturor lucrărilor (1870). A fost evidențiată aici personalitatea providențială a episcopului Procopie Ivașcovici, ctitorul Catedralei Vechi, dar și a tuturor colaboratorilor săi. De asemenea, făcând o punte de legătură între Catedrală și Institutul Teologic, Preasfinția Sa a amintit de episcopul Ioan Meșianu care a ctitorit aripa de sud din complexul Catedralei, unde a funcționat Institutul Teologic între anii 1876-1885. Ierarhul a subliniat și rolul pe care autoritățile statului din acea vreme l-au avut în construirea Catedralei, actualizând din nou buna relație dintre Biserică și instituțiile județene și locale, precum și între Biserică și cele două universități arădene.

La sfârșitul slujbei, Preacucernicul Părinte Traian-Ioan Micoroi, Parohul Catedralei Vechi, a mulțumit celor doi ierarhi pentru prezența lor la hramul Catedralei istorice a Aradului și pentru deosebita grijă pe care permanent o arată acestui locaș, slujitorilor și credincioșilor care se roagă aici. De asemenea, au fost adresate mulțumiri tuturor celor care s-au ostenit pentru organizarea hramului.

Hramul Catedralei Vechi s-a încheiat, în seara aceleiași zile, prin Taina Sfântului Maslu și Paraclisul Sfântului Ioan Botezătorul.

Răspunsurile liturgice la aceste slujbe, au fost date de Corul de tineret, dirijat de conf. univ. dr. Mircea Buta și de cântăreții stranei Catedralei.

Slujire Arhierescă în biserica parohială Arad-Șega I, la 90 de ani de la punerea pietrei de temelie

În Duminica a II-a după Rusalii (a Sfinților Români) 21 iunie 2020, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a săvârșit Sfânta Liturghie în biserica cu hramul „Pogorârea Duhului Sfânt” a Parohiei Arad – Șega I, dimpreună cu preoții parohiei. Din sobor au făcut parte și Arhid. Dr. Tiberiu Arde-

lean, inspector eparhial. Cuvântul de învățătură rostit de Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, a fost pus sub titlul „Răspuns la chemarea sfântă” (pe baza citirilor scripturistice: Rom. 2; Matei 4), acela al celor dintâi chemați la apostolat, adică dat îndată, fără pregetare, în împlinirea voii lui Dumnezeu. Citirile duminicale

pun în lumină realitatea că însăși firea omenească este înclinată spre bine, urmând poruncile dumnezeiești. În virtutea acestui fapt toți cei ce fac parte din Biserica – trupul tainic al Mântuitorului, trebuie să urmeze calea binelui. Dacă, duminica cea dintâi după Rusalii este închinată tuturor sfinților cinstiți de Biserică, cea de-a doua prăznuiește pe Sfinții Români, bine știind că fiecare popor ce mărturisește Ortodoxia, sărbătorește în mod deosebit pe cei odrăsliți din sânul său.

Astfel, în cinstire aparte este însuși cel amintit în Sfânta Evanghelie, Sfântul Apostol Andrei, creștinătorul strămoșilor noștri. Istoria Bisericii Ortodoxe Române înscrie prin hotărârile de canonizare a Sfinților Români, mulțime de nume, între care amintim: ierarhi, mucenici, binecredincioși voievozi, cuvioși părinți și maici, tot atâtea pilde și îndemnuri pentru virtuți care au adus înălțare Bisericii și neamului, a arătat Înaltpreasfinția Sa.

Vizita Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei în mijlocul acestei comunități parohiale din municipiu se datorează și împlinirii în această lună a 90 de ani de la punerea pietrei de temelie pentru biserica parohială

ȘTIRI

și a sărbătoririi hramului la praznicul „Pogorării Sfântului Duh”. În acest context, Chiriarhul a menționat meritele preoților și credincioșilor parohiei de-a lungul timpului. Tot cu acest prilej, Înaltpreasfinția Sa a mulțumit Părintelui Profesor Constantin Rus, preot slujitor în această parohie, pentru toată activitatea pastoral-misionară desfășurată în cadrul parohiei din anul 1997 până în acest an, când a ieșit la pensie.

Părintele paroh Aurel Bonchiș a mulțumit Chiriarhului pentru prezența și slujirea Sfintei Liturghii în această biserică parohială, la ceas aniversar și pentru binecuvântarea arhierescă oferită credincioșilor prezenți la sfânta slujbă.

Instalare de preot în Parohia Gurahonț

Duminica a doua după Rusalii a constituit pentru credincioșii parohiei Gurahonț, Protopopiatul Sebiș, un prilej de mare bucurie duhovnicească și un moment pastoral de o importanță aparte, prilejuit de instalarea noului păstor de suflete în această parohie, a părintelui Iulian Moț. După terminarea Sfintei Liturghii, din binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Timotei Sevicu, Arhiepiscop al Aradului, Preaonoratul părinte protopop Beni Ioja i-a înmânat noului preot simbolurile și totodată fundamentele misiunii preoțești: Sfânta Evanghelie, Sfânta Cruce precum și cheia bisericii, cu îndemnul de a sluji cu timp și fără timp în mijlocul credincioșilor ce i s-au încredințat spre păstorire. Părintele protopop a precizat de asemenea că tot astăzi Biserica Ortodoxă îl sărbătorește pe Sfântul Mucenic Iulian din Tars, pe această cale aducându-i noului preot paroh urări cu ocazia zilei numelui și totodată subliniind frumoasa misiune de propovăduitor al Evangheliei lui Hristos.

Preaonoratul Părinte Protopop a adus aminte și de părintele Ic. Stavr. Crăciun Dorel Moț, tatăl noului preot paroh, ctitorul bisericii din Gurahonț, fost membru în Adunarea Eparhială și ales în Adunarea Națională Bisericească, coordonator al Cercului Misionar Gurahonț, care a păstorit Biserica din Gurahonț timp de 30 de ani.

Un emoționant cuvânt a rostit și părintele Cristian Bacoș, fiu al satului Gurahonț, de la Parohia Hălmagiu

care prin cuvântul său a urât succes noului preot paroh.

La final, noul preot al Parohiei Gurahonț, Iulian Moț, a mulțumit Bunului Dumnezeu pentru toate darurile revărsate asupra sa, Înaltpreasfințitului Părinte Dr. Timotei Sevicu, Arhiepiscopul Aradului, pentru încrederea și susținerea acordată, părintelui protopop pentru frumosul cuvânt și pentru tot sprijinul acordat, părintelui Bacoș Cristian pentru emoționantul cuvânt și familiei, evidențiind că aplecarea sa spre Teologie și spre Sfânta Taină a Preoției este legată de tatăl său, un mare iubitor al Bisericii și al misiunii de preot. Nu în ultimul rând părintele paroh a adus mulțumiri tuturor credincioșilor parohiei Gurahonț pentru susținerea și dragostea dovedită.

(Știrile au fost preluate din cadrul site-urilor arhiepiscopiaaradului.ro și glasulcetatii.ro)

Relația terapeutică în consilierea pastorală

Lucrarea pastorală a preotului în parohie presupune o caldă apropiere umană de enoriașii săi. În această comunicare preotul își dezvoltă valențele terapeutice ale stilului său de comunicare. În stabilirea relației terapeutice cu cel consiliat e foarte importantă „ascultarea” (cu specificitatea dialogică, nu în sensul special de „ascultare”/tăierea vocii proprii din monahism), abilitatea de a asculta, cu o atitudine deschisă, îngăduitoare, cu obiectivitate receptivă, cu sentimentul cooperării, cu încurajarea exprimării/dezvăluirii de sine, cu interes și mintea deschisă, pentru a identifica și mobiliza forța interioară a celui consiliat (Psiholog dr. Maria Pașca, preot dr. Teofil Tia, *Psihologia pastorală (I) – Reperele psihologice ale consilierii pastorale*, Editura Reîntregirea, 2007, p. 126).

Relația dintre credincios și preot/consilier pastoral este amprentată de personalitatea și formarea profesională a celui dintâi, dar se modulează pozitiv și pe măsura deschiderii sufletești și conform nivelului spiritual al credincioșilor. Este o modelare reciprocă în care totuși, factorul decisiv îl are disponibilitatea de slujire a preotului/consilierului pastoral, calitățile lui personale și profesionale.

Cadrul consilierii este fie biserica, fie casa credinciosului dar există mai nou și centre de asistență psihomedicală, asistate de Biserică. Pentru spiritualitatea ortodoxă este importantă prezența iconografică a Mântuitorului Hristos, icoana lui Hristos sau a Maicii Domnului cu pruncul dau ambianța harică a binecuvântării divine și întăresc sentimentul prezenței lucrătoare a lui Hristos, prin Duhul Sfânt în Biserică. Chipul și numele lui Hristos, folosit în formule de rugăciune sau de binecuvântare, dau nota specifică acestui tip de consiliere.

Dacă în alte direcții de consiliere/psihoterapie se vorbește despre „punerea în paranteze”, a credințelor personale, pentru a da loc de desfășurare problematicii interne a celui consiliat, în consilierea pastorală ortodoxă acest lucru este posibil ca o „chenoză”, ascundere smerită a harului, pentru cei care nu sunt încă pregătiți să îl primească. Acest specific dat de credința trăită și împărtășită face ca specificul consilierii pastorale să fie îndrumarea duhovnicească, în spiritul credinței în Hristos.

Alianța terapeutică, în consilierea pastorală, după model treimic

Relațiile iubitoare din sânul Sfintei Treimi oferă

modelul ideal pentru o alianță de consiliere. Aceasta sugerează că o alianță de lucru „tridimensională”, care implică consilierul, consiliatul și persoana lui de sprijin, reflectă participarea iubitoare a persoanelor divine la Trinitate. Comuniunea și relația sunt termeni care caracterizează virtutea trinitară a participării consilierului pastoral la viața consiliatului. Persoanele din Trinitate participă una la existența celeilalte, participare care la nivelul procesului de consiliere o numim empatie. Comuniunea empatică este stabilită la nivelul raționalității simțitoare și imaginative a inimii. Capacitatea de transpunere imaginativă în trăirile celuilalt exprimă deplin procesul empatic. Psihologul Alan Waterman stabilește formarea identității de sine în contextul modului în care proiectele de sine oferă persoanei semnificație și scop. El echivalează termenul „identitate” cu o auto-definire clar delimitată, compusă din scopurile, valorile și credințele la care persoana aderă în mod neechivoc. În empatie această construcție identitară a celuilalt este trăită din interior, prin copărtășie la demersul imaginativ al evoluției sale spirituale.

Iubirea de aproapele manifestată de consilierul pastoral este încadrată în termeni teologici la categoria *philia*, în cele din urmă, fiind o iubire reciprocă. Este exprimată în reciprocitatea prieteniei. *Philia* atrage oamenii împreună; este puterea care creează uniunea și construiește comunitatea. Oamenii sunt creați după chipul lui Dumnezeu. Viața lui Dumnezeu este exprimată prin relațiile intime dintre Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt. Pe măsură ce căutăm să construim o comuniune de iubire aici pe pământ, suntem îmbogățiți și împuterniciți prin împărtășirea cu harul lui Hristos, dragostea lui Dumnezeu și părtășia Duhului Sfânt. Apar astfel noțiunile de Trinitate ca model și de Trinitate ca împuternicire. În efortul de a construi comunitatea, ținem cont de faptul că viața relațională autentică necesită o golire a sinelui pentru a fi receptivă la celălalt. Este o dinamică trinitară. O prietenie spirituală perfectă, una care este întemeiată în Domnul, este una în care două persoane se unesc spiritual și „două formează unul”. (Neil Pembroke, *Trinitarian Perspectives on Pastoral Care and Counselling*, eBook Published 8 April 2016, London, <https://doi.org/10.4324/9781315605364>, (accesare 10.05.2016, h13), p. 51-62.)

Dr. Adina TODEA

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.